

Gutlybike

Category: Kitapcy, Zenan şahsyýetler

написано kitapcy | 23 января, 2025

Gutlybike TARYHY ŞAHSYÝETLER -21



► GUTLYBIKE

Özbekistanyň «Milli TV» teleýaýlymynda berlip başlanan wagtyndan bäri alty bölümi, Türkiýäniň «ATV TV» teleýaýlymynda iki bölümi tomaşaçylaryň dykgatyna ýetirilen «Mendirman Jaloliddin»/»Bozkır Aslanı Celaleddin» («Men – Jelaleddin» ýa-da «Sähranyň arslany Jelaleddin») taryhy teleserialy ähli kemçilikli we üstünlikli taraplary bilen türkmenistanly tomaşaçylaryň hem ünsüni çekmegi dowam edýär.

Türkmen taryhy bilen gönüden-göni baglanyşykly «Direliş. Ärtogrul», «Gurulyş. Osman» teleseriallary bilen бүтін dünýäde tanalmagy başaran türkiýeli Metin Günaýyň, gazagystanly Nurgissa Almuratyň, eýranly Reza Himmetiniň režissýorlyk edýän «Mendirman Jaloliddin» serialynda janlandyrylan käbir keşpleriň hem haýsysynyň taryhy şahsdygyny, haýsysynyňam çeper keşpdigini bilmek kitapcy.com saýtynyň okyjylaryna-da gyzykly bolsa gerek.



Serialda Gutlybike ady bilen aslynda Çingiz hanyň jansyzy bolup, Horezmşalar türkmen döwletiniň köşgüne aralaşan badyna gizlinlik bilen Türkan hatynyň otagyna girip, onuň sandygyna döwletiň möhüm wezipelerini eýeleýän gypjak serdarlarynyň dildüwşük gurnap Soltan Alaeddini tagtdan agdarjak bolýandygy baradaky ýalan habarly haty ýerleşdirýär. Bu epizod Gutlybikäniň obrazynyň özi ýaly durşuna senaristiň (Metin Günaý) toslap tapan hyýaly sahnasydyr. Çünki ildeşimiz we Jelaledдиниň mürzesi bolup ýanynda gezen Muhammet Nesewiniň «Soltan Jelaleddin Meňburnyň ömür beýany» kitabynda ýurduň içerki agzalalygyny Çingiz hana ýetiren dönügiň soltana bolan şahsy ýigrenjini öňe tutup – watanyňy, halkyny satan öňki wezir Bedretdin al-Amirdigi aýdylýar. Serialda Gutlybikäniň etdi diýip görkezilen hereketini (haty köşge aralaşdyrmagy) kitapda Çingiz han öz gullugyndan gaçyp ýören ýaly edip görkezilen serkerdeleriniň biriniň üsti bilen soltanyň adamlarynyň gulagyna ýetirlendigi habar berilýär. «Çingiz handan gaçan bolup ýören kişi bu habary dumly-duşa ýaýradýar.» (Seret: Muhammet Nesewi, «Soltan Jelaleddin Meňburnuň ömür beýany», «Ruh» neşirýaty, Aşgabat-2001 ý, 73-sah.)

Ýöne taryhda-da, serialda hem Çingiz hanyň eden bu ýeser emeli jaý ýerine düşýär: ýurt bulaşýar, emeldarlaryň agzy alarýar. Serialdaky Çingiz hanyň (Jawohir Zokirow) aýdyşy ýaly, haçanda «Amyderýanyň kenarynda mongol atlarynyň jylawy çekilende, öňlerinde özara jetleşen köşk» aristokratiýasy orta çykýar. Gutlybikäniň obrazyny ýaş özbek aktrisasý Ýulduz Rajabowa (1987) janlandyrýar. Serialyň ilkinji bölüminden başlap, Jelaledдиниň göwnüni awlamagy başaran «bu zenan aslynda ýaşap geçmedik biri bolsa, seriala nämüçin girizildikä?» diýen sorag döremegi mümkin. Munuň jogabyny serialyň senaristlerinden däl-de, olaryň bu tutumly işleriniň gyzyklylygyny, dartgynly sahnalaryny artdyrmagyň hasabyna tomaşaçylaryň öňündäki

reýtingini ýokarlandyrmak isleginden gözlemeli.

Jelaleddiniň paýyna düşen iň uly jogapkärçilikli borç – Çingiz hana garşy döş gerip, ýurduny onuň heläkçilikli hüjümlerine garşy goramak. Çingiz hanyň ýanyna gidende sataşyp, öňünde keserip duran ähli howp-hatarlary ýeňip, ahyrynda gözi hanyň nökerleriniň elinden alyp gaçyp, Gürgenje getiren gözeller gözeli Gutlybike-de gözünü bu çetin göreşiň ortasynda açýar. «Sähranyň arslany Jelaleddin» tagt ugrundaky göreşleriň, häkimiýet dawalarynyň arasyndan sogrulyp, ýurduny haraba öwürjek açgöz duşmana garşy goramaga jan edýän batyr ýigidiň – arslanlar arslany Jelaleddiniň başdan geçirmelerinden söz açýar.

P.S.: *Seriala tomaşa edeniňizde şol döwrüň tagt dawalaryna, ýokary wezipeli bähbitparaz we gopbamsy emeldarlaryň ýurduň başyna howp abananda bir ýumruga düwülmegiň deregine biri-biriniň ýakasyndan tutuşyny, bütin bularyň azaryny bolsa garamaýak halkyň çekişini has täsirli çeper eserleri okamak arkaly göz ýetirmek isleýänlere türkmen ýazyjysy Esen Ataýewiň «Zulmat tününde» romanyny, şeýle-de rus ýazyjysy Wasiliý Ýanyň «Jelaleddin» powestini okamagy maslahat berýäris.*

■ **Ýulduz Rajabowa barada gysgaça**



Özbek aktrisasý Ýulduz Rajabowa 1987-nji ýylda Özbegistanda dünýä indi. Daşkendiň Medeniýet institutyny tamamlan aktrisa 2013-nji ýyldan bäri birnäçe özbek kinofilminde we serialynda çykyş etdi.

Ýokarda hem aýdylşy ýaly häzir ol «Mendirman Jaloliddin» serialynda Gutlybikäniň çeper obrazyny janlandyrýar.

■ Çykyş eden kinofilmleri we seriallary

- 1). «Mendirman Jaloliddin» (2021);
- 2). «2000 Songs of Farida» (2020);
- 3). «Scorpion» (2018);
- 4). «Maqsad» (2018);
- 5). «Hamroh» (2017);
- 6). «Boyvachcha kuyov» (2016);
- 7). «Virus» (2016);
- 8). «Khazon» (2013).

@ Kitapçylar. Zenan şahsyýetler